

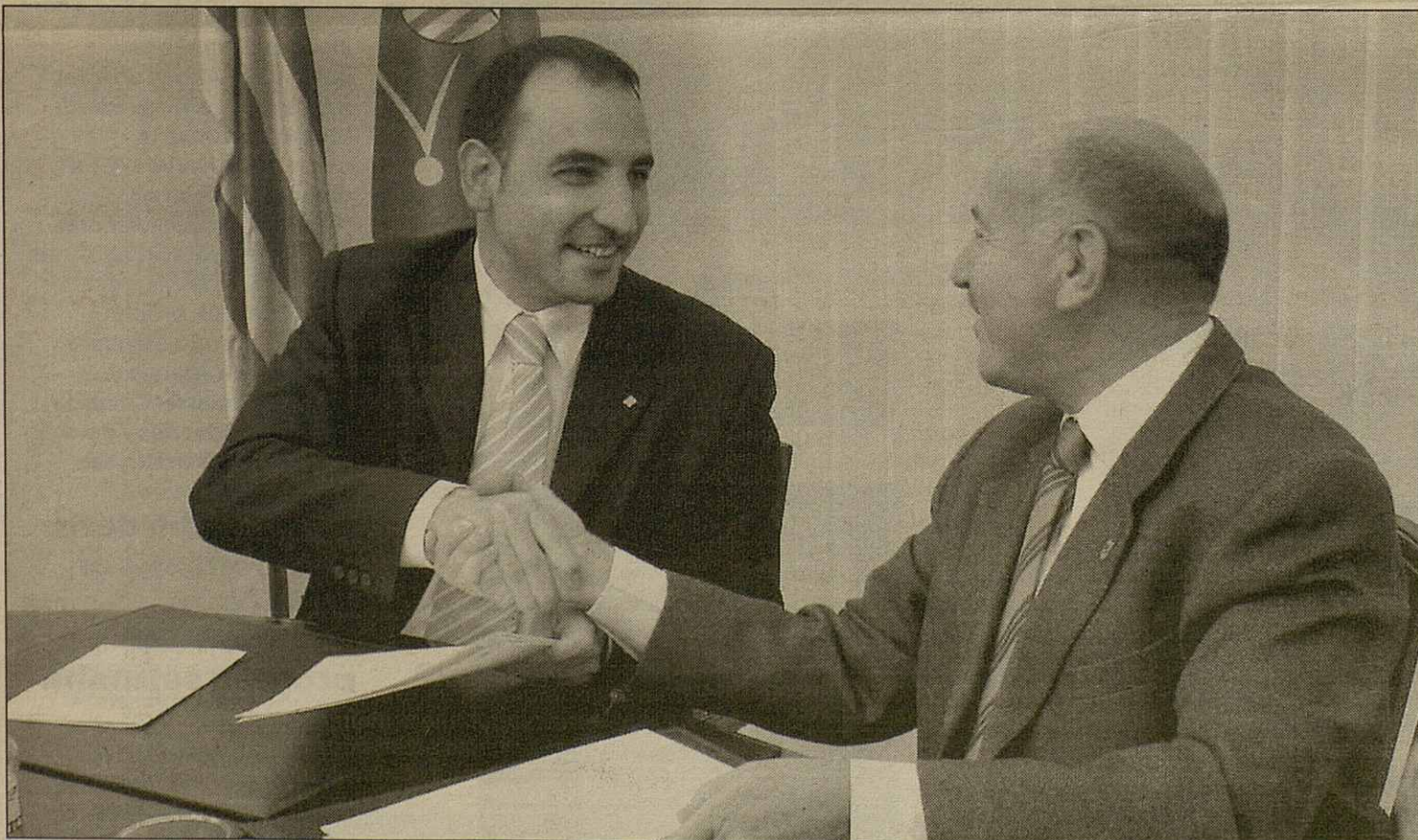
U
CED
DIPLO
E-Sim

AUÉ

SUPLEMENT SETMANAU DETH DIARI **A V U I**

DISSABTE
11 D'OCTUBRE
DE 2003
N. 83

Aran aurà era version aranesa dera colleccion de libres "La Lua i el Món" Era colleccion correspon ara sèria de diboishi que tracte ahèrs ambientaus

Espadaler e Barrera en moment dera presentacion dera edicion aranesa en Barcelona

Mercedes Delaurens, es darrères produccions deth Conselh Generau d'Aran. Aguest son eth Cançonier Occitan 1, Era Garbèra, Melquiades er inspector e eth club 3R, Remassada selectiua, Recorsi minèrs de Catalonha,

Presenten eth prumèr diccionari en Occitan escrit per Joan Combes

Era montanha ei hònt de vida e Eth Secret. Aguest acte ei integrat laguens dera quatau edicion deth "Festival Occitània" que se celèbre der 1 ath 31 d'octobre en Occitània. Atau, enguan ei eth prumèr còp qu'Aran en forme part e era cantaira Lúcia i participarà eth pròplèu dia 24 en St. Gaudens. Tanben se presentèren eth Diccionari Generau Occitan escrit per occitan Cantalansa e eth libre de Dret Lingüistic escrit peth professor dera URV, Jordi Venet.

Redaccion BARCELONA

Eth Conselhèr de Miei Ambient presentèc era darrèra setmana ath Sindic d'Aran, Carlos Barrera, era version aranesa dera colleccion de libres Lua e eth Mon. Aguesta colleccion de cinc numeròs a estat editada en catalan peth Departament de Miei Ambient, Ecombes e eth Club Super 3 e corresponen ara sèria de diboishi animats patrocinada peth Departament. Ath delà, Lua e eth Mon, sage es

desparières questions mediambientaus d'ua manèra senzilha e entenedora entàs mainatges. Aguesti libres seràn distribuïts en toti es centres de primària de Catalonha coma materiau pedagogic mès enes

escòles dera Val d'Aran, dispausaràn dera edicion en aranés. Es libres publicats son Eth mon de Lua / Era deishalheria: ua caisha plan especiau! / Brics; era capucheta e era lhauna / Eròs aniversari,

Lua!; Bosses e mès bosses / Eròis de vertat; frisdeta d'aur e es tres porcerets / e Porcèths. Per un aute costat, eth passat 3 d'octubre sigueren presentats damb era assisténcia dera Conselhèra de Cultura,

D.M.A.

Aguesta setmana en

Eth candidat deth PSC per Lhèida tàs eleccions autonomiques visite era hèira de Vielha

Bossòst, Les, Salardú e Vielha celèbren es hèires de bestiar e comerciaus dera tardor

Carbonell destaque era precarietat ena quau se trape er IES d'Aran

Demanen corregir mancances coma ua escala d'emergéncia e eth bastiment de lavabos interiors

Redaccion
Vielha (CASTIÈRO)

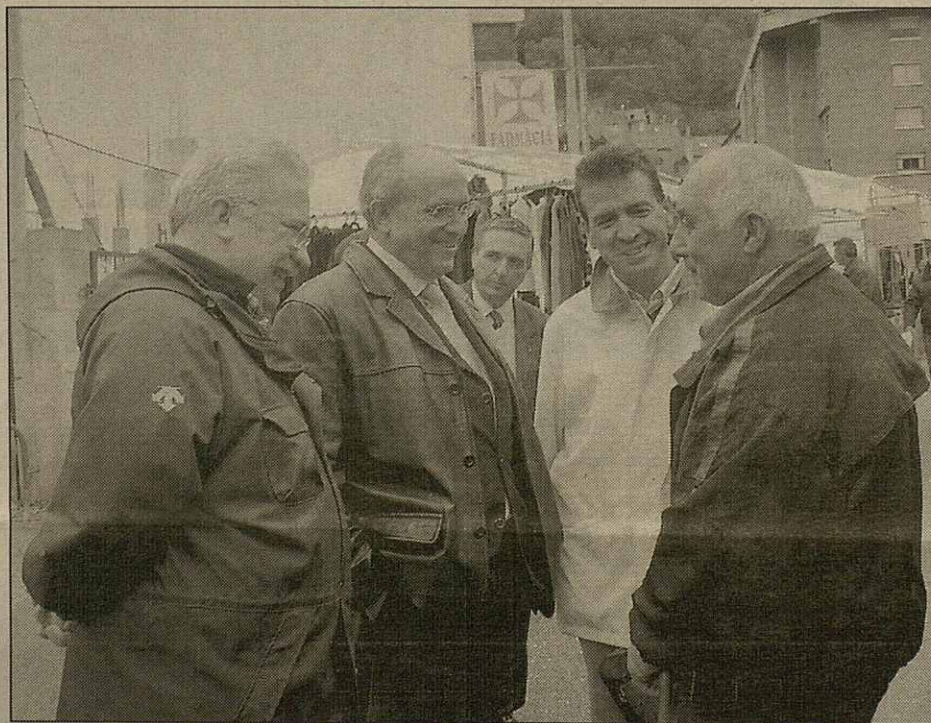
Eth candidat deth PSC per Lhèida, Jordi Carbonell, visitèc dimèrcles passat era hèira de Vielha amassa damb eth primèr secretari d'Unitat d'Aran, Francesc Boya, e d'alti representants politics. Pendent era visita Carbonell s'interessèc per quauqui des problèmas que patís Aran,

gelades der iuèrn-. Tanben ne citèc d'outes coma eth bastiment d'un espaci interior entà qu'es centeats de mainatges qu'utilizen eth minjador poguen refugiar-s'i enes dies de ploja o nhèu, atau coma era eliminacion des "barracons" a on i son ubicades quauques aules de primària. Ath delà, Carbonell e Boya rebrembèren

eth problèma deth transit pesant ath sòn pas pera Val d'Aran, en tot remarcar era manca de seguretat enes carretèras e era precarietat des accèssi tà Baquèira Beret. Toti dus demanen era equitat en tracte as pirenencs entad açò qu'ei as besonhs basics en encastre social, economic e d'infraestructures.

Eth candidat deth PSC per Lhèida visite era hèira de Vielha

especialment en sòn cap-lòc entad açò qu'ei ar encastre der ensenhament. Eth cap de lista deth PSC per Lhèida tàs eleccions autonomiques destaquèc er estat de precarietat en què se tròbe er IES d'Aran, a on eth Govern i a de hèr importantes melhores en tot eliminar es mancances existentes. Aguestes mancances, segontes Carbonell, son ua escala d'emergéncia, eth bastiment d'uns lavabos laguens dera bastissa principau -qu'a diferéncia des actuaus non patisquen es efèctes des

Carbonell e Boya en centre, ath hons Emili Medan e ena quèrra Asensi

Bracs

Desdoblen es classes des còrsi d'aranés

■ Ena inauguracion des còrsi d'aranés se celebrèc eth passat dia 3 d'octobre. Pendent er acte inaugurau se remerquèc qu'enguan s'an auut de desdoblar es classes de toti es nivèus pr'amor dera hòrta demana de persones que vòlen obtier aguestes titolacions. Un totau de 43 persones s'an inscrit en nivèu A, 28 en A1, 32 en nivèu B e 52 en nivèu C. Atau donc, aguest acreishement d'alumnat obligue ath desdoblament pr'amor de balhar un ensenhament de mèis qualitat. Cau díder qu'es classes s'inciaràn eth pròplèu dimars 14 d'octobre en IES d'Aran a compdar des 6 dera tarde e enquias 8 deth ser. Per un aute costat, es classes d'aranés en Barcelona tanben an auut ua bona acuelhuda en tot auer-se apuntar 15 persones ath nivèu A. Eth nivèu A1 tanben se realizarà, mèis encara non s'a fixat eth totau d'alumnes que i assistiràn. Aguestes s'inciaràn eth pròplèu dimèrcles ena Secretaria Generau de Joenessa, plaçada en carrèr Calàbria, 147 a compdar des 7 dera tarde enquias 9 deth ser.

Es trabalhs deth nau pònt sus er arriu Nere s'incien era pròplèu setmana

■ Es trabalhs de bastiment deth nau pònt sus er arriu Nere en cap-lòc d'Aran, eth quau remplaçarà er actuaus pas elevat deth Cap dera Vila, s'inciaràn era pròplèu setmana segontes anoncièc eth Govern aranés. Aguest pònt, qu'aurà ua amplada de sies mètres e serà plaçat a pògui mètres der actuaus, supausarà un còst de 300000 èuros que seràn finançats peth Departament de Medi Ambient. Atau, pendent es trabalhs, es carrèrs Sarriulera e Major s'i poirà circular en andús sentits dera marcha en tot quedar inhabilitat er actuaus pònt.

Agenda

GASTRONOMIA

■ IVau Edicion dera Mòstra Gastronomic dera codina aranesa. Mès informacion en 973 640 110
Aquesta dimenjada:
Restaurant Eth Taro
Rest. Sidreria Casa Pau
Restaurant Esquiro
Rest. Fonda d'en Pep

CONVOCATÒRIES

Vielha

■ Aguest dimars comencen es còrsi d'aranés des nivèus A, A1, B e C. Es classes s'impairàn de 18 a 20 ores en IES d'Aran.

■ Eth Departament de Joenessa deth Conselh Generau d'Aran met a disposicion de toti es

joeni d'enter 16 e 29 ans, era Bossa Joena de Tralabh.

Barcelona

■ Aguest dimèrcles s'incien es còrsi d'aranés en Barcelona des nivèus A e A1. Es classes s'impairàn de 7 a 9 ena Secretaria Generau de Joenessa plaçada en C/Calabria.

CINÈMA

Vielha

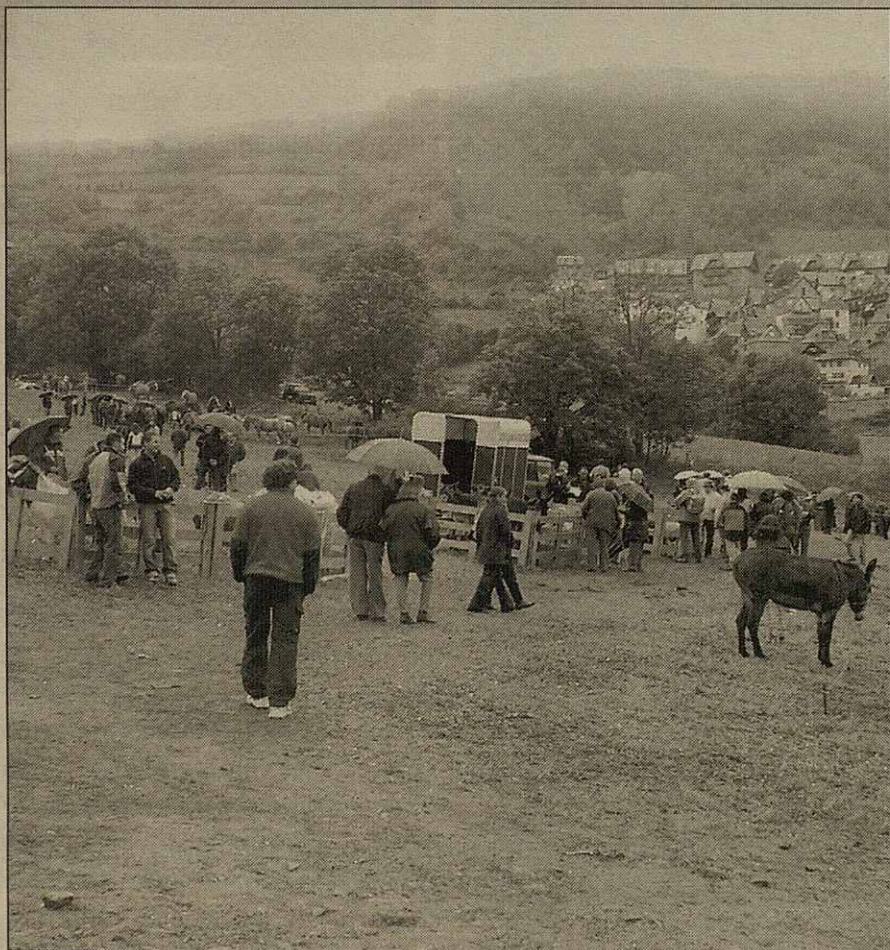
■ Aguesta setmana en cinèma de Vielha se projecten es pellicules "Papá canguro" e "Jeepers Creepers 2".

Servicis

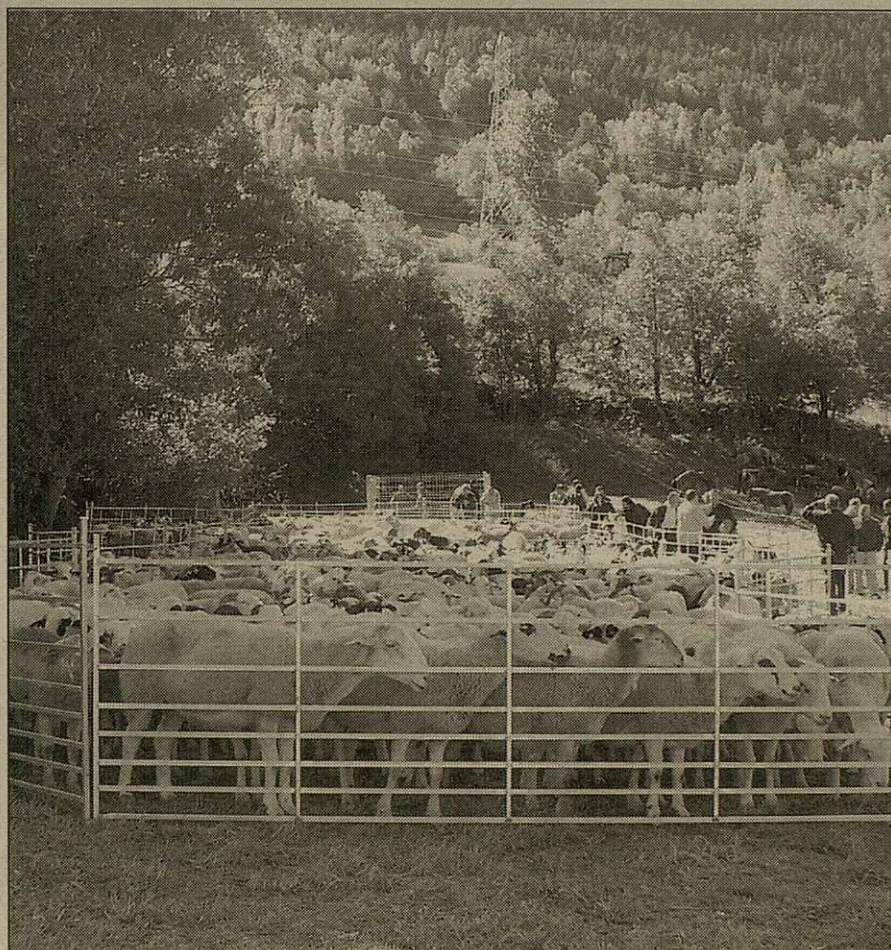
CONSELH GENERAU	973 64 18 01
OFEA (FOMENT ARANÉS)	973 64 00 92
TORISME VAL D'ARAN	973 64 06 88
MOSSOS D'ESQUADRA	973 35 72 85
GUARDIA CIVIL	973 64 00 05
POMPIÈRS D'ARAN	973 64 00 80
ESPITAU VAL D'ARAN	973 64 00 06
FLINERÀRIA	973 64 23 39
BURÈU TORISME VIELHA	973 64 01 10
CORRÈUS	973 64 09 12
NOTARIA	973 64 01 11
RECAPTACION IMPÒSTI	973 64 02 78
MUSÈU D'ARAN	973 64 18 15
AUÉ (REDACCION)	973 64 30 51
GREMI D'HOSTALERIA	973 64 06 01
LORDÈRES	973 64 18 01

VAL D'ARAN

Eth bestiar dera hèira de Vielha

AUÉ

Vegada de oelhes ena hèira de Salardú

AUÉ

Aran acuelh eth cicle de hèires dera tardor en tot èster eth bestiar eth centre d'atencion

Era exposicion de poralha de Les mòstre es melhors exemplars de races blosses

V. Garcia
VAL D'ARAN

Era Val d'Aran acuelhec, era darrèra setmana, eth cicle de hèires de tardor en tot començar damb era de Bossòst, contunhar damb es de Les e Salardú e finalizar damb era de Vielha. Un còp mès eth bestiar des ramadèrs deth parçan siguec eth protagonista enes desparièrs concorsi organizats

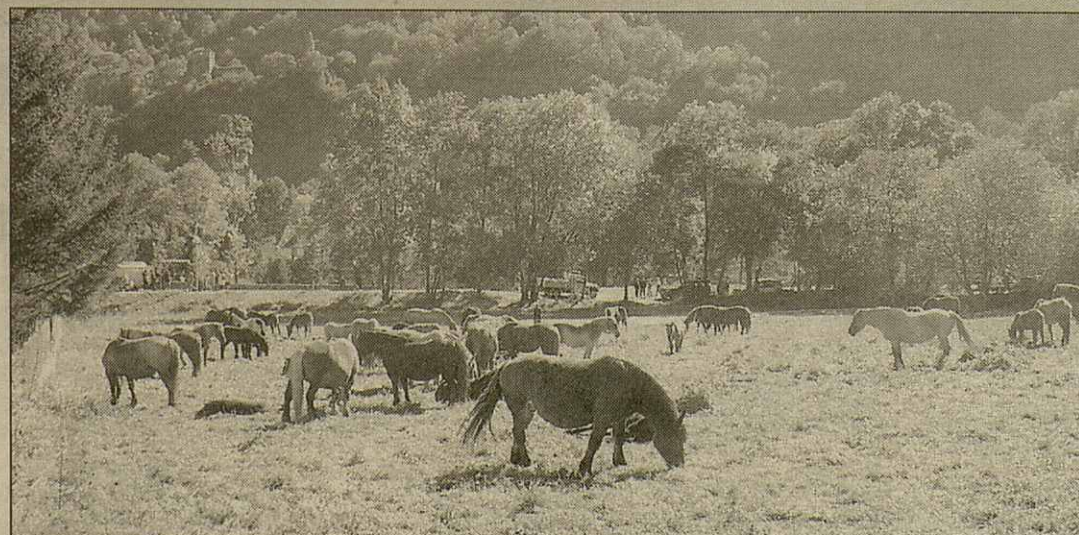
per cada pòble. En aguestes hèires, dejà tradicionaus, heren acte de preséncia e sigueren premiats es melhors exemplars deth sector bovin/vacam, ovin/oelham, equèstre, atau coma eth avicòla/poralham. Anticament er objectiu des hèires ère véner eth bestiar dempús de suenhar-lo tot er an, en tot auer en compde qu'era ramaderia ère era principau hònt d'ingrèssi des aranesi

abantes dera arribada deth torisme. Es hèires tanben èren eth punt de trobada de toti es ramadèrs e vesins d'Aran que profitauen aguest eveniment entà trobar-se e blagar ua estona. Es marchands de minjar e ròba tanben formen part d'aguesta peculiara hèsta dera tardor a on es vesins des pòbles se passegen en tot sajar de trobar es melhors aufèrtes tà comprar.

Es marchands dera hèira de Les

AUÉ

Era hèira de Bossòst se celebrec dimenge passat

AUÉ

Bossòst organize ua mòstra equèstre amiada a tèrme per un grop de Narbona

Era hèira de Bossòst, celebrada eth darrèr dimenge, acuelhec ua mòstra equèstre amiada a tèrme per un grop de Narbona. Atau madeish, laguens deth programa d'actes dera hèira de Les celebrada, deluns passat, auec lòc pendent era dimenjada ua exposicion avicòla e ua demostracion de shivaus peth Centre ipic de Loishon. Eth dia dera hèira se presentèc era "vacagascona" e se hec ua

demostracion de bricolage. Era animacion musicau siguec a cargue de José Castillo (musica des Andes), des acordionistes d'Aran e Comminges e des Corbilhuèrs Cantaires. Dimars se celebrèc era de Salardú e dimèrcles era de Vielha. En totes aguestes hèires es Ajuntaments des respectius pòbles aufriren a toti es assistents un esdejuar popular en recinte dera hèira.

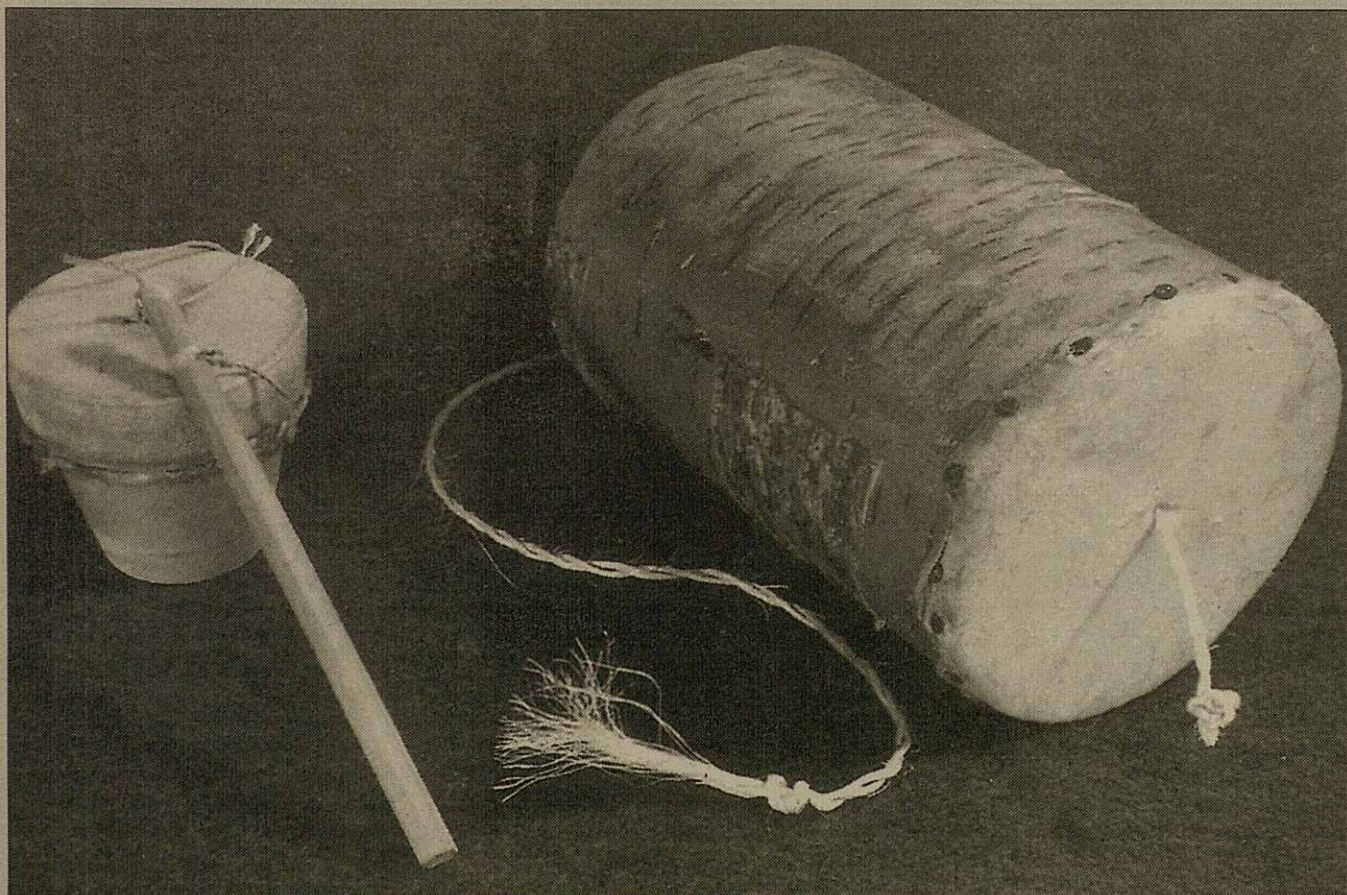

ara que i èm

Jusèp Lois Sans

Era imatge

Èua mainada de 10 ans que hè quauqui mesi acodic entà ues colònies d'ostiu, ben organizades, entàs que me demanèren de signar ua autorizacion entar emplec dera sua imatge. Demorè iniciaument susprenut per ua exigéncia pariona. Sò organizat per profession fòrça activitats, de diuersi dies de durada, damb mainatges e sonque èra exigent damb era autorizacion patèrna entà intervier en cas de besonhs medicaus. Ara eth requisit entà qu'ès mainatges posquen accedir a quauques activitats afècte tanben ar emplec dera imatge, e aguest requisit arribe enes escolès. Ei a dider, que ja se demane en moment dera matricula en centres educatius. Me semble excessiu, mès ac compreni. Non hè massa en un centre educatiu un professor en tot provar era camera de vidèu qu'auie aquirit era escolà hec ua filmacion en pati a grops de mainatges en tot jogar o entreteinguts. Ena filmacion captèc damb detalh un mainatge que se "liaue un pòrro". Metec era accion en coneishement dera direccion deth Centre, era quau decidic portar era filmacion entà un claustre entà decidir quina accion educativa aplicauen ath mainatge. Donques, es pares, an denonciat ara escolà e ara direccion per auer projectat imatges deth sòn hilh sense autorizacion patèrna. En aplicacion estricta dera legislacion ei possible qu'eth jutge determine castigar ara escolà. Er acte reprobable deth mainatge ja a passat a dusau tèrme e era accion educativa a de vincular-se a un coneishement cada viatge major dera legislacion. Me shòrde auer d'autorizar que se posque emplegar era imatge dera mia hilha, mès ac compreni e se voi socializar-la ac è de hèr. Ad aguest pas, qué aurà d'autorizar era mia hilha des sòns hilhs?

Era bramauèra ei hèta d'un tronc uedat en cambi eth tolohon ei coma un petit brama-topin

MUSEU VAL D'ARAN

Esturments de musica tradicionaus e populars (II)

Ena musica tradicionau e populara tanben i trapam un aute tipe d'esturments, es de pèth. Entà poderles hèr a sonar cau hèr tremolar ua pèth tibada entà dempús amplificar aguest tremoladís per miei d'ua caisha de resson. Es elements que s'utilizen tà hèr sonar aguesti esturments son, era manèra de hèr eth tremoladís, era superfície, eth celh dera pèth e era forma dera caisha de resson. Atau, tà hèr eth tremoladís dessús d'ua pèth tibada sus un cercle cau hèr-la picar damb es dits o damb un bròca. Un aute manèra ei per miei d'ua còrda o hui fretadi, estacadi ath sòn punt centrau. Entad açò qu'ei ara superfície e celh dera pèth, er auer un cercle mès petit de pèth mès espessa o encara mès tibada provocarà un sòn mès naut e sec qu'er auer un cercle mès gran e de mens celh. Era forma dera caisha de resson tanben influís en tremoladís, atau donques trobam caishes de resson damb ua forma redona, o

Victòria Garcia
Vielha (CASTIÈRO)

Enes esturments de pèth influís era manèra de hèr eth tremoladís, eth celh dera pèth e era forma dera caisha de resson

ben, de forma cilindrica damb eth cu dubèrt o caperat. Laguens dera familia des esturments de pèth i diferenciam eth tambor, que pòt auer es cilindres de diuerses longades e que se tòque damb dues bròques. En Canejan, aguest nòm se da tanben a un aute esturment de pèth hèt d'un farrat miei plen d'aigua e caperat tamb ua pèth, eth quau se tòque damb un bastonet. Un aute des esturments d'aguesta familia ei era tamborra, mès grana qu'eth tambor e que se tòque damb ua maça. Eth bramaut, brama-topin, era ola petadera an coma caisha de resson utisi dera vaishèra e eth son se produsís en tot heiregar era pèth. Atau madeish, era bramauèra ei pariona ada guesti darrèrs, mès era caisha de resson ei un tronc uedat. Fin finau eth tolohon ei com un petit brama-topin entad d'açò qu'ei ara caisha de resson, mès eth cilindre ei hèt de pela de telh o bedoth.

